

Økologiske frø til økologer

Fra 2036 kan økologer ikke længere anvende konventionelle frø eller vegetativt formeringsmateriale. Spørgsmålet er, om frøproducenterne når i mål inden da

✍ Richard de Visser,
HortiAdvice,
rdv@hortiadvise.dk

📷 Annemarie Bisgaard

Målet, om at der kun må anvendes 100 procent økologiske grønsagsfrø i økologiske gartnerier i 2036, udspringer af den nye økologiforordning. Spørgsmålet er, om det er realistisk at nå i løbet af de næste 13 år.

Lang vej til målet

For danske og andre europæiske økologer er det vigtigt at vide, om og hvordan de kan råde over de sorter, de ønsker, og som er nødvendige for at opretholde en konkurrencedygtig, økologisk grønsagsproduktion.

Det må erkendes, at der er lang vej til at opnå målet om 100 procent økologiske grønsagsfrø. Udbud af økologiske frø til det professionelle marked har været begrænset til få virksomheder og sorter. Kun et par firmaer udbyder i 2023 en bred palet med flere sorter af de fleste arter i OrganicXseeds, som er databasen for tilgængelige økologiske frø. Langt de fleste af disse er OP-sorter, som ikke eller i meget lille omfang anvendes i professionel økologisk grønsagsproduktion. Der udbydes ganske få moderne hybrider, som langt fra dækker behovet for frø til økologisk grønsagsproduktion i Danmark.

En rundspørge hos diverse danske leverandører af grønsagsfrø med henblik på, hvordan de forholder sig til kravet om 100 procent økologiske frø i 2036, viser, at de fleste er opmærksomme på det kommende krav. De forventer at kunne leve op til kravet til den tid, hvis markedet for økologiske frø er tilstrækkeligt stort.

Langvarig proces

I et webinar om status og udvikling på grønsagsfrømarkedet i december fortalte Bram Weijland fra det hollandske frøforædlingsfirma Bejo om firmaets mangeårige erfaring med opformering af økologiske frø.

Bejo har en strategi, hvor et bredt sortiment af økologiske frø er højt prioriteret. Han forklarede i sit oplæg med gulerodsfrø som eksempel, at der er stor risiko for kvalitetsforringelser ved dyrkning af gulerod til frø. En lille tæge er årsag til, at frøkernelen eller hele blomsten i gulerodsplanten kan blive ødelagt, og at frøkvaliteten i sidste ende ikke kan leve op til firmaets høje standarder. Dette er blevet et udpræget problem i de seneste år og har reduceret produktion af økologiske gulerodsfrø betydeligt.

At finde strategier for at håndtere og undgå skadegørere under økologiske vilkår samt opdyrke nye geografiske områder, hvor opformering kan finde sted, er en særdeles langvarig proces. Så selvom blandt andre Bejo arbejder på sagen, er vejen dertil besværlig og ikke uden risiko.

Det danske marked for økologiske grønsagsfrø er ikke stort, og derfor er det oplagt at samle kræfterne på tværs af landegrænser for at imødekomme fremtidens efterspørgsel på økologiske frø i Danmark.

Lille marked - et dilemma

I sidste ende har også den økologiske grønsagsavler behov for et bredt udvalg af de bedste sorter, der opfylder de højeste kvalitetskrav og kan købes til en rimelig pris. På mange måder står erhvervet i et vadeded. På den ene side er der et behov for, at frøproducenter engagerer sig på markedet og producerer økologiske frø. På den anden side skal den økologiske grønsagsproducent købe disse dyrere frø. Frøproducenten har behov for at kunne komme af med sine økologiske frø, så investeringen kommer hjem igen. I de fleste større frøproducenters verden er økologisk grønsagsproduktion et relativt lille marked - især i udlandet - som efterlader et begrænset potentiale for større investeringer. Der var i 2022 f.eks. kun 27 ha økologisk hvidkål i Danmark, og det er vanskeligt at se en forretning i, at flere firmaer udbyder en bred vifte af økologiske frøsorter, der er passende til de danske økologer. Da krav og vilkår gælder i hele EU, er det oplagt at lede efter løsninger i fællesskab med økologer i de andre EU-lande. Dette vil vi have fokus på i et projekt i 2023 finansieret af Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter. ■

Fremtidens efterspørgsel

Fra 2036 er det ikke længere muligt at opnå dispensation til ikke-økologiske frø, planter og stiklinger. Det er en udfordring i dansk, kommerciel grønsagsproduktion, hvor udbuddet af økologiske frø af høj kvalitet p.t. ikke er særlig stort.